

T.B.M.M.

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Sayı : 4822
Tarih : 07.04.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diyarbakır Elazığ arasında bulunan Hazar Gölü'nde yaşanan sorunların araştırılması adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105 'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Hazar Gölü, Diyarbakır ile Elazığ arasında, güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanan tektonik bir göldür. Uzunluğu 22 km, genişliği 5–6 km civarındadır. Türkiye'nin en derin göllerinden biridir. Rakımı deniz seviyesinin 1248 m üzerinde olup dünyada bu seviyede bulunan nadir göllerdendir.

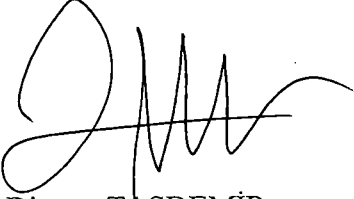
Hazar Gölü'nün Maden Çayı'na giden bir çıkışı olduğu halde, 1957 yılında elektrik üretimi ve sulama amaçlı inşa edilen Hazar Hidroelektrik Santrali'nin (HES-I) devreye girmesiyle bu çıkış kısmen kapanarak göl kapalı bir havza durumuna gelmiştir. Bu hidroelektrik santralin işletmeye açıldığı 1957 senesinde gölün seviyesi 1248 m kotunda iken $7,5.10^9$ m³ su hacmine sahip olduğu bildirilmiştir. Hazar HES-I'i besleyen Hazar Gölü'nün suyunu takviye amacıyla 1958 yılında Dicle Nehri'ne suyunu gönderen Maden Çayı'nın bir kolu olan Behrimaz (Kavak) Deresi üzerinde 10 m'lik bir sedde inşa edilmiştir. Böylece Hazar Gölü Havzası içerisinde yer almamasına rağmen bir çevirme ile bu dere Hazar Gölü'ne bağlanmıştır. DSİ kayıtlarına göre bu sayede Hazar Gölü'ne giren su miktarı yaklaşık olarak %50 artmıştır. Uzun zaman periyodunda Hazar HES-I ve HES-II'nin çalıştırılmasıyla göl seviyesi 1248 m'den 1236 m'ye kadar düşmüştür. Gölün ekolojik dengeleri bozulduğundan özelleştirilmiş olan hidroelektrik santrallerin işletilmesi Ocak 2006'dan itibaren durdurulmuştur.

Hazar Gölü doğal sit alanı statüsündedir. Göl etrafında birçok kamu kurum ve kuruluşuna ait eğitim ve dinlenme tesisleri mevcuttur. Göl tabanında bulunan batık yapıların eski saray ve manastır kalıntıları olduğu sanılmaktadır. "Hazar Sulama Projesi" için santrale gölden su pompalanması nedeniyle göl seviyesinde oldukça ciddi bir düşüş yaşanmış ve kalıntıları su yüzeyine çıkmıştır. Su çekilmesinden dolayı ekosistemin bozulacağı tespit edilince su çekimine ara verildi. 2007 sezonunda kota sabit kalmıştır.

Göldeki aşırı ve kaçak avlanma önlenememektedir. Çevredeki otellerin kirli sularının göle bırakılması binlerce balığın ölmesine sebep olmaktadır. Hazar Gölü, yağış havzası ile bütün olarak ele alınmalı, havzadaki noktasal ve yayılı kirletici kaynaklar tespit edilmeli, göle katı atıkların boşaltılması, evsel ve endüstriyel atık suların deşarjı önlenmelidir. Fosforun kontrol altına alınabilmesi için atık suların ileri arıtma yöntemleriyle arıtılması bu göl için bir zorunluluktur. Kıyı korunmasına yönelik yasal düzenlemelerin uygulanması konusunda göl çevresindeki düzensiz ve plansız yapılaşma kontrol altına alınmalıdır. Gölün su seviyesi ekolojik dengeleri bozmayacak şekilde korunmalıdır.

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

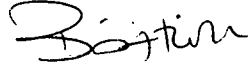
Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

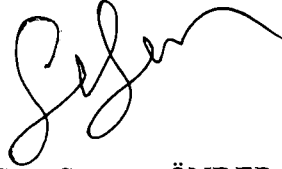
Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

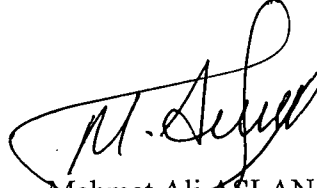
Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

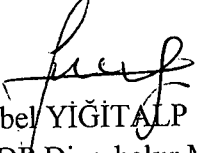
Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

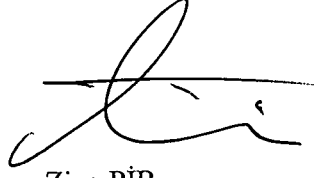
İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

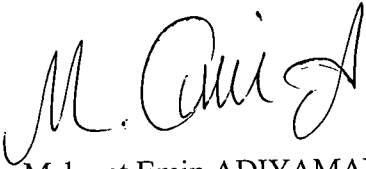
Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Mahmut TOĞRU
HDP Gaziantep Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili